C/2024/6340

7.11.2024

P9_TA(2024)0076

ELi LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 rakendamisraport

Euroopa Parlamendi 8. veebruari 2024. aasta resolutsioon ELi LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 rakendamise kohta (2023/2082(INI))

(C/2024/6340)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,

— võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklit 2,

— võttes arvesse Euroopa inimõiguste konventsiooni ning sellega seotud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat,

— võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu (Euroopa Kohus) praktikat,

— võttes arvesse Euroopa Kohtu 5. juuni 2018. aasta otsust kohtuasjas C-673/16,

— võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,

— võttes arvesse Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (Istanbuli konventsioon), mille Euroopa Liit ratifitseeris 28. juunil 2023,

— võttes arvesse ÜRO lapse õiguste konventsiooni, ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, ÜRO konventsiooni rassilise diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni,

— võttes arvesse Yogyakarta põhimõtteid ja rahvusvahelise inimõigustealase õiguse kohaldamist seksuaalse sättumuse, soolise identiteedi, sooväljenduse ja sootunnuste suhtes,

— võttes arvesse komisjoni 12. novembri 2020. aasta teatist „Võrdõiguslik liit: LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0698),

— võttes arvesse oma 14. septembri 2021. aasta resolutsiooni LGBTIQ õiguste kohta ELis ([1]),

— arvestades komisjoni eduaruannet LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 rakendamise kohta;

— võttes arvesse oma 11. märtsi 2021. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu kuulutamise kohta LGBTIQ vabaduse alaks ([2]),

— võttes arvesse oma 17. septembri 2020. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus, millega järeldatakse ilmset ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet ([3]),

— võttes arvesse oma 8. juuli 2021. aasta resolutsiooni Ungari Rahvuskogus vastu võetud õiguslikest muudatustest tingitud ELi õiguse ja LGBTIQ kodanike õiguste rikkumise kohta Ungaris ([4]),

— võttes arvesse oma 20. oktoobri 2022. aasta resolutsiooni LGBTIQ+ kogukonna liikmete vastu suunatud vaenukuritegude sagenemise kohta kogu Euroopas, arvestades hiljutist homofoobset mõrva Slovakkias ([5]),

— võttes arvesse oma 20. aprilli 2023. aasta resolutsiooni homoseksuaalsuse üldise dekriminaliseerimise kohta, arvestades Ugandas hiljuti toimunut ([6]),

([1]) ELT C 117, 11.3.2022, lk 2.
([2]) ELT C 474, 24.11.2021, lk 140.
([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0225.
([4]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0362.
([5]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0372.
([6]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0120.

— võttes arvesse komisjoni 7. detsembri 2022. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust, põlvnemisega seotud asjades tehtud lahendite tunnustamist ja ametlike dokumentide vastuvõtmist ning Euroopa vanematõendi loomist (COM(2022)0695),

— võttes arvesse parlamendi uuringuteenuste peadirektoraadi 2023. aasta detsembri uuringut „LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 – rakendamise ülevaade“ ([7]),

— võttes arvesse komisjoni poolt 2022. aastal koostatud LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse edendamise strateegiate ja tegevuskavade ELi suuniseid,

— võttes arvesse komisjoni 24. jaanuari 2024. aasta rakendusotsust (EL) 2024/442 taotluse kohta registreerida Euroopa kodanikualgatus „LGBT+ inimeste ümberpööramise toimingute keelamine Euroopa Liidus“ kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/788 ([8]),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 lõike 1 punkti e ja 3. lisa,

— võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0030/2024),

A. arvestades, et LGBTIQ+ õigused on põhiõigused ning õigusriigi ja demokraatia tulemuslik kontroll ja tasakaalustamine on LGBTIQ kogukonna liikmete õiguste kaitsmisel otsustava tähtsusega; arvestades, et LGBTIQ kogukonna liikmete turvalisus ja väärikus on meie kõigi turvalisus ja väärikus;

B. arvestades, et õigus võrdsele kohtlemisele ja mittediskrimineerimisele on aluslepingutes ja põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigus, mida tuleks täiel määral austada;

C. arvestades, et võrdõiguslikkus ja vähemuste kaitse kuuluvad ELi väärtuste hulka, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 2;

D. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 21 on sätestatud, et igal liidu kodanikul on õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil;

E. arvestades, et kõik liikmesriigid on rahvusvahelise õiguse ja ELi aluslepingute alusel võtnud endale ülesandeks ja kohustuseks põhiõigusi austada, tagada, kaitsta ning neid järgida;

F. arvestades, et mõnes liikmesriigis on tehtud LGBTIQ+ õiguste kaitsmisel ja edendamisel edusamme;

G. arvestades, et kogu ELis esineb ikka veel diskrimineerimist tegeliku või tajutava seksuaalse sättumuse/orientatsiooni, sooidentiteedi, soolise eneseväljenduse ja sootunnuste alusel;

H. arvestades, et arengud mõnes liikmesriigis on näidanud, et LGBTIQ+ õiguste alal tehtud edusamme ei saa pidada enesestmõistetavaks;

I. arvestades, et 2022. aastal kaebas komisjon koos Euroopa Parlamendi ja 15 liikmesriigiga Ungari LGBTIQ kogukonna liikmete õiguste rikkumise tõttu Euroopa Kohtusse;

J. arvestades, et Läti peaks ühinema LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse alltöörühmaga, mis loodi mittediskrimineerimise, võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse ELi kõrgetasemelise töörühma raames – viimase liikmesriigina pärast seda, kui Küpros hiljuti oma huvi väljendas – eesmärgiga tõhustada LGBTIQ strateegia rakendamist kõigis liikmesriikides;

K. arvestades, et Euroopa Parlament on mõistnud kõige karmimalt hukka LGBTIQ+ kogukonna liikmeid diskrimineerivad seadused, poliitika ja tavad, näiteks Uganda homoseksuaalsuse vastase seaduseelnõu;

L. arvestades, et 30. novembril 2023 keelustas Venemaa ülemkohus nn rahvusvahelise homo-, bi- ja transseksuaalide liikumise, kuulutades selle äärmusorganisatsiooniks; arvestades, et see otsus on tõsine rünnak LGBTIQ+ kogukonna liikmete ja inimõiguste kaitsjate vastu Venemaal ning sellel on tõsine mõju nende olukorrale; arvestades, et LGBTIQ+ kogukonna liikmed Hiinas kogevad üha suuremat ahistamist ja tsensuuri, sealhulgas internetis;

M. arvestades, et rahvusvahelise lesbide, geide, biseksuaalide, trans- ja intersooliste inimeste ühenduse 2023. aasta ülevaates on märgitud, et viimase 12 aasta jooksul oli kõige rohkem LGBTIQ kogukonna liikmete vastu suunatud vägivallaakte 2023. aastal;

([7]) Uuring – „LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 – rakendamise ülevaade“, Euroopa Parlament, parlamendi uuringuteenuste peadirektoraat, 2023.

([8]) ELT L, 2024/442, 5.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/442/oj.

N. arvestades, et õigustevastase retoorika kasv, sealhulgas valitud poliitikute poolt, on aidanud kaasa LGBTIQ+ kogukonna liikmete ja LGBTIQ+ õiguste eest seisjate vastase vaenuliku keskkonna loomisele;

O. arvestades, et turvalise, vaba ja kaasava ühiskonna loomine LGBTIQ+ kogukonna liikmete jaoks eeldab diskrimineerimise, tõrjutuse ja vägivalla mitmekülgsete ja läbipõimunud ilmingute käsitlemist;

P. arvestades, et LGBTIQ+ kogukonna liikmed kogu maailmas seisavad silmitsi diskrimineerimise ja vägivallaga;

Q. arvestades, et Euroopa Liit on võtnud endale kohustuse edendada ja kaitsta LGBTIQ+ õigusi kogu maailmas;

R. arvestades, et kõik vihkamise ja sallimatuse vormid ja väljendused, sealhulgas vaenukõne ja vaenukuritegu, on vastuolus selliste ELi lepingu artiklis 2 sätestatud ELi väärtustega nagu inimväärikus, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine;

S. arvestades, et nn ümberpööramistoimingud võivad tugineda erinevatele meetoditele, nagu elektrišokid, hormoonide võtmine või eksortsismi riitused, mis kujutavad endast piinamist; ning hinnanguliselt on ELis sellise ümberpööramistoimingu tegelikult läbinud 2 % LGBTIQ+ kogukonna liikmetest ja ümberpööramist on pakutud neist 5 %-le, kuigi tegelikud arvud võivad olla palju suuremad;

T. arvestades, et Euroopa kodanikualgatus „LGBT+ inimeste ümberpööramise toimingute keelamine Euroopa Liidus“ esitati komisjonile 27. novembril 2023; arvestades, et selles nõutakse ELilt meetmete võtmist, et teha ettepanek keelata Euroopa Liidus siduvalt ja õiguslikult LGBTiQ+ kogukonna liikmete ümberpööramise toimingud; arvestades, et komisjon registreeris selle Euroopa kodanikualgatuse täielikult 21. jaanuaril 2024;

Peamised järeldused

1. väljendab heameelt komisjoni poolt 12. novembril 2020. aastal vastu võetud LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 (COM(2020)0698) üle ja komisjoni hiljutise eduaruande üle strateegia rakendamise kohta; märgib komisjoni võetud kohustust toetada liikmesriike strateegia rakendamisel ja väljendab sügavat muret selle üle, et liikmesriikide avatus strateegia suhtes on erinev; väljendab heameelt komisjoni pingutuste üle edendada LGBTIQ+ kogukonna liikmete võrdsust kõigis strateegiaga hõlmatud valdkondades; peab kahetsusväärseks, et teatavaid komisjoni algselt kavandatud põhimeetmeid ei ole seni rakendatud;

2. tunnustab LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 rakendamisel tehtud edusamme, rõhutades samas, et LGBTIQ+ kogukonna liikmete tegelik võrdõiguslikkus ELis on reaalsusega võrreldes ikka veel väga kaugel; väljendab muret diskrimineerimise ja vägivalla pärast, mille all LGBTIQ+ kogukonna liikmed ELis kannatavad, ning selle tagajärgede pärast täielikult vaba ja inimväärse elu elamisele;

3. taunib asjaolu, et horisontaalne diskrimineerimisvastane direktiiv on nõukogus olnud 2008. aastast saadik blokeeritud; on seisukohal, et kui komisjon kavatseb seda ettepanekut ajakohastada, peab ta tuginema parlamendi seisukohale, käsitlema läbipõimunud diskrimineerimist ja keelama sõnaselgelt kõigil põhiõiguste hartas loetletud alustel toimuva diskrimineerimise; peab kahetsusväärseks, et nõukogu on neid nõudmisi eiranud, ning nõuab tungivalt, et nõukogu integreeriks need oma volitustesse ja võtaks kõik asjakohased meetmed diskrimineerimise vastu võitlemiseks ELis;

4. nõuab, et ELi diskrimineerimisvastastesse õigusaktidesse lisataks kõik seksuaalse sättumuse, sooidentiteedi, soolise eneseväljenduse ja sootunnuste alused, tuginedes seksuaalse sättumuse ja soo aluste laiale tõlgendusele ning aluslepingutes sätestatud naiste ja meeste võrdõiguslikkuse põhimõttele; märgib, et see tagab LGBTIQ+ kogukonna liikmete kaitse õiguskindluse ja terviklikkuse;

5. rõhutab, et LGBTIQ+ kogukonna liikmed on ebaproportsionaalselt mõjutatud kodutusest, vaesusest ja sotsiaalmajanduslikust tõrjutusest; väljendab muret COVID-19 pandeemia, elukalliduse ja eluasemekriisi mõju pärast LGBTIQ+ kogukonna liikmete elule; kordab, et eluase on põhiõigus;

6. avaldab kahetsust, et vaatamata liidu õigusaktidele, millega keelatakse diskrimineerimine seksuaalse sättumuse alusel tööhõives ja kutsetegevuses, seisavad LGBTIQ+ kogukonna liikmed endiselt silmitsi takistustega töö, eelkõige korraliku töökoha saamisel; väljendab seisukohta, et LGBTIQ+ õigused on töötajate õigused;

7. rõhutab, et tegelikul või eeldataval seksuaalse sättumuse, sooidentiteedi, soolise eneseväljenduse ja soo alusel diskrimineerimisel on endiselt märkimisväärne mõju LGBTIQ+ kogukonna liikmete füüsilisele, vaimsele ja seksuaalsele tervisele ning heaolule; avaldab kahetsust, et LGBTIQ+ kogukonna liikmeid diskrimineeritakse ikka veel tervishoiuteenustele juurdepääsul; rõhutab, et juurdepääs tervishoiuteenustele peaks olema universaalne, õigel ajal osutatav ja kättesaadav avalik teenus;

8. rõhutab vajadust LGBTIQ+ kogukonna liikmete, eelkõige LGBTIQ+ noorte kaasava ja turvalise hariduse järele kõigis liikmesriikides;

9. avaldab kahetsust, et mõnes liikmesriigis diskrimineeritakse LGBTIQ+ kogukonna liikmeid ikka veel seoses juurdepääsuga sotsiaalkaitsele, sotsiaalkindlustusele, kaupade ja teenuste pakkumisele ning muudele valdkondadele ja teenustele;

10. avaldab kahetsust, et LGBTIQ+ kogukonna liikmete õiguste puudumine mõjutab eriti eakaid LGBTIQ+ kogukonna liikmeid, mis süvendab veelgi sotsiaalse eraldatuse tunnet ning takistab juurdepääsu olulistele teenustele; rõhutab, et vanem LGBTIQ+ elanikkond jäetakse avaliku poliitika ja projektide kavandamisel sageli tähelepanuta, sealhulgas LGBTIQ+ kogukonna liikmetele kohandatud projektide puhul; rõhutab, et vaesus ning juurdepääsu puudumine korralikule eluasemele ja piisavale hooldusvõrgustikule avaldab ebaproportsionaalselt suurt mõju vanemale LGBTIQ+ elanikkonnale; rõhutab, et Euroopa LGBTIQ vabaduse ala ei tohi kedagi kõrvale jätta;

11. rõhutab, et LGBTIQ+ kogukonna liikmete hooldusteenused peavad alati tagama selle saajate väärikuse, sõltumatuse, autonoomia, heaolu ja ühiskondlikus elus osalemise, sealhulgas koduhoolduse ning kogukonnapõhise hoolduse võimaluse;

12. märgib, et LGBTIQ+ kogukonna liikmed, maa-, ääre- ja äärepoolseimates piirkondades puutuvad kokku eriliste probleemide ja tõketega juurdepääsul olulistele teenustele;

13. väljendab sügavat muret LGBTIQ+ kogukonna liikmete pärast, kes peavad kasutama oma õigust taotleda varjupaika Euroopa Liidus; väljendab muret, et trans- ja intersoolised inimesed seisavad varjupaigataotluste esitamisel silmitsi lisatakistustega; rõhutab, kui oluline on, et liidu varjupaiga- ja rändepoliitika kujundamisel võetaks arvesse LGBTIQ+ kogukonna liikmete olukorda;

14. väljendab sügavat muret LGBTIQ- kogukonna liikmete vastu suunatud vaenukõne, vaenukuritegude ja vägivalla sagenemise pärast, sealhulgas veebiplatvormidel, kus see võib viia LGBTIQ+ sisu vaatajate eraelu puutumatuse õiguste rikkumiseni; tuletab meelde vajadust ennetuspoliitika ja kaitsva avaliku poliitika järele seoses kallutatud vaenukõne, vaenukuritegude ja LGBTIQ+ kogukonna liikmete vastu suunatud vägivallaga; tunnistab, et LGBTIQ+ kogukonna liikmete vastu suunatud vaenukõnede ja -kuritegude juhtumitest teatatakse liiga vähe, mis on tingitud usalduse puudumisest avaliku sektori asutuste vastu selliste kuritegude vastu võitlemisel;

15. mõistab hukka asjaolu, et paremäärmuslike poliitiliste jõudude tõus on toonud kaasa LGBTIQ+ kogukonna liikmete ning LGBTIQ+ kodanikuühiskonna organisatsioonide ja aktivistide häbimärgistamise, ahistamise ja tagakiusamise suurenemise; mõistab hukka LGBTIQ+-kogukonna üha suureneva patuoinaks tembeldamise ja selle, et LGBTIQ+ õiguste edendamist nimetatakse ohtlikult „ideoloogiaks“;

16. rõhutab, et EL peab käsitlema LGBTIQ+ kogukonna liikmete olukorda ametlikel läbirääkimistel kandidaatriikidega ning toetama kõiki laienemisprotsessis osalevaid riike seadusandlike lünkade kõrvaldamisel ning LGBTIQ+ kogukonna liikmete põhiõiguste tagamisel;

17. nõuab, et EL töötaks välja ühise lähenemisviisi samasooliste abielude ja partnerluste ning vikerkaarevanemate, sealhulgas transvanemate õiguslikule tunnustamisele ja soo õiguslikule tunnustamisele, et tagada laste huvid kooskõlas Euroopa Kohtu ning Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga;

18. rõhutab probleeme, millega trans-, mittebinaarsed ja intersoolised inimesed ELis silmitsi seisavad, eelkõige seoses nende sotsiaal-majandusliku ja sotsiaal-demograafilise staatusega; rõhutab, et soo õigusliku tunnustamise menetluse puudumine või takistused sellele juurdepääsul liikmesriikides rikuvad trans- ja mittebinaarsete ning intersooliste inimeste õigusi ning takistavad nende püüdlusi kogu liidus;

19. nõuab, et vikerkaareperedel oleks õigus vabale liikumisele ELis ja et vikerkaareperede lapsi ei diskrimineeritaks ELi kodakondsuse omandamisel;

20. väljendab muret, et näotuvastuse ja profiilianalüüsi tehnoloogia võib tekitada LGBTIQ+ kogukonna liikmetele, eelkõige trans- ja mittebinaarsetele ning intersoolistele inimestele suuremaid riske;

21. avaldab kahetsust, et puudub sidus ülevaade LGBTIQ+ kogukonna liikmete võrdõiguslikkuse ELi-poolsest rahastamisest strateegiat toetavate eri programmide raames;

22. rõhutab, et komisjon peab kiiresti tagama juurdepääsu rahastamisele kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes töötavad Euroopa Liidus ja kolmandates riikides LGBTIQ+ kogukonna liikmete inimõiguste huvides; märgib, et LGBTIQ+ kogukonna liikmete õiguste eest seisvate kodanikuühiskonna organisatsioonide piisav ja paindlik rahastamine on oluline tingimus LGBTIQ+ kogukonna liikmete õiguste kaitsmiseks ja edendamiseks nii Euroopa Liidus kui ka kolmandates riikides;

23. väljendab heameelt ELi algatuste üle, mille eesmärk on kaitsta LGBTIQ+ kogukonna liikmete inimõiguste kaitsjaid ja hõlbustada nende tööd põhiõiguste kaitsmisel; rõhutab, et EL peab jätkama kogu maailmas võitlust LGBTIQ+ kogukonna liikmete inimõiguste kaitsjate häbimärgistamise, hirmutamise ja ahistamise vastu; väljendab heameelt komisjoni toetuse üle LGBTIQ+ aktivistidele Ukrainas, eelkõige otsetoetuse lepingu sõlmimise kaudu pärast Venemaa sissetungi ja Ukraina-vastase agressioonisõja algust;

24. tuletab meelde, et Euroopa humanitaarabi peaks olema soo-, vanuse-, kaitse- ja LGBTIQ+-tundlik, võttes samal ajal arvesse läbipõimumist kui läbivat põhimõtet, ning kooskõlas humanitaarpõhimõtetega;

25. rõhutab, et EL ei tohi kedagi põhiõiguste kaitsmisel kõrvale jätta;

Soovitused

26. nõuab, et EL ja liikmesriigid tagaksid LGBTIQ+ õiguste tegeliku süvalaiendamise kõigis ELi poliitikavaldkondades; nõuab, et poliitika hõlmaks mitmekordse ja läbipõimunud diskrimineerimise põhjuseid, milleks võivad muu hulgas olla sotsiaalmajanduslik staatus, vanus, rass, usutunnistus, tegelik või eeldatav seksuaalne sättumus, sooidentiteet, sooline eneseväljendus ja sootunnus või puue; nõuab, et poliitikas võetaks arvesse maapiirkondade, äärealade ja äärepoolseimate piirkondade eripära;

27. kutsub ELi ja liikmesriike üles lisama seksuaalne sättumus/orientatsioon, sooidentiteet, sooline eneseväljendus ja sootunnused diskrimineerimisvastastes ELi õigusaktides arvesse võetavate põhjuste hulka kooskõlas Euroopa Parlamendi volitustega ettepaneku kohta võtta vastu direktiiv võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta ([9]);

28. kutsub ELi ja liikmesriike üles kaasama LGBTIQ+ kogukonna liikmeidpoliitika kujundamisse, sealhulgas sotsiaalmajandus-, eluaseme- ja hariduspoliitika kujundamisse ning rakendamisse; kutsub liikmesriike üles tegelema elukalliduse ja eluasemekriisiga, sealhulgas määratledes LGBTIQ+ kogukonna liikmete jaoks erimeetmed;

29. kutsub liikmesriike üles rakendama direktiivi, mis käsitleb võrdset kohtlemist töö saamisel ja kutsealale pääsemisel;

30. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu määrus kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, otsuste tunnustamise ja ametlike dokumentide tunnustamise kohta vanemluse küsimustes ning Euroopa vanematõendi loomise kohta, et kaitsta kõigi laste õigusi, tagades, et nende ühes liikmesriigis loodud vanemlikke sidemeid, sealhulgas eriti samasooliste vanemate puhul, tunnustatakse kõigis ELi liikmesriikides; palub komisjonil uurida aluslepingute muude õiguslike aluste, eelkõige ELi toimimise lepingu artiklite 19 ja 21 potentsiaali, et tagada, et kõik liikmesriigid tunnustaksid täielikult ja tingimusteta LGBTIQ+ kogukonna liikmete abielu, partnerlust, vanemlust ning perekonnaelu ilma diskrimineerimiseta ja vaba liikumise takistusteta;

31. väljendab heameelt komisjoni 15. juuli 2021. aasta otsuse üle algatada liikmesriikide vastu kohtumenetlus LGBTIQ+ kogukonna liikmete põhiõiguste rikkumise eest; kutsub komisjoni üles jälgima ka edaspidi tähelepanelikult ELi õiguse rakendamist liikmesriikides ja algatama rikkumismenetlusi juhtudel, kui LGBTIQ+ kogukonna liikmete põhiõigusi on rikutud, tuginedes Euroopa Liidu lepingu artiklile 2, põhiõiguste hartale, või kui need on kohaldatavad, teisestele õigusaktidele; kutsub komisjoni üles kasutama süsteemselt kiirendatud menetlusi ja ajutiste meetmete kohaldamise taotlusi Euroopa Kohtus;

32. kutsub komisjoni üles tagama, et liikmesriigid järgiksid Euroopa Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuseid, eelkõige neid, mis puudutavad LGBTIQ+ kogukonna liikmete ja vikerkaareperede liikumist ELi piires, tegeledes mittejärgimise juhtumitega ELi toimimise lepingu artikli 260 lõikes 2 ja õigusriigi tingimuslikkuse määruses sätestatud meetmeid kasutades;

([9]) Komisjoni 7. detsembri 2022 ettepanek, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta naiste ja meeste võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste valdkonnas tööhõive ja elukutse küsimustes ning millega jäetakse direktiivist 2006/54/EÜ välja artikkel 20 ja direktiivist 2010/41/EL artikkel 11 (COM(2022)0688).

33. kutsub kõiki liikmesriike üles järgima LGBTIQ kogukonna liikmete võrdõiguslikkuse edendamise strateegiate ja tegevuskavade suuniseid ([10]), mille on koostanud LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse alltöörühm;

34. kutsub liikmesriike üles laiendama tervishoiuteenustega kaetust, võimaldades LGBTIQ+ kogukonna liikmetele erihoolduse, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise ja -tehnoloogia kättesaadavuse; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid meetmeid, et võidelda LGBTIQ+ kogukonna liikmete diskrimineerimise vastu tervishoiusektoris;

35. kutsub liikmesriike üles tagama soolise vägivalla ohvritele teenuste osutamise suurema rahastamise ning toetama LGBTIQ+ ohvreid, eelkõige LGBTIQ+ naisi, tegeledes nende erivajaduste ja läbielatuga;

36. tuletab meelde vajadust tagada, et näotuvastus- ja profiilianalüüsi tehnoloogiad juhinduksid läbipaistvuse, selgitatavuse, õigluse ja vastutuse põhimõtetest, et tegeleda LGBTIQ+ kogukonna liikmetele tekitatud kallutatuse ja riskidega;

37. kutsub ELi üles andma kaitsetutele LGBTIQ+ kogukonna liikmetele, sealhulgas turvalisteks riikideks liigitatud kolmandatest riikidest pärit inimestele juurdepääsu varjupaigale;

38. kutsub komisjoni üles tagama LGBTIQ+ kogukonna liikmete võrdõiguslikkuse toetamist Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi meetmetes, nagu on välja kuulutatud LGBTIQ+-inimeste võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025, ning lisama nimetatud toetuse tööprogrammi aastateks 2023–2025;

39. kutsub Euroopa Liidu Varjupaigaametit (EUAA) üles viima kiiresti lõpule oma praktilised suunised seksuaalse sättumuse/orientatsiooni, sooidentiteedi, soolise eneseväljenduse ja sootunnustega taotlejate kohta ning seejärel liikmesriike neid suuniseid järgima;

40. kutsub komisjoni üles jälgima soolise võrdõiguslikkuse vastast liikumist uurivate kodanikuühiskonna organisatsioonide ning teaduslike projektide mõju ja neid rahastama, et selle liikumisega tulemuslikult tegeleda;

41. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles, kui nad töötavad välja poliitikat ja programme LGBTIQ+ kogukonna liikmete toetamiseks Euroopas ning kogu maailmas, toetuma kodanikuühiskonna organisatsioonide ja teadlaste loodud empiirilistele ja süstemaatilistele teadmistele;

42. nõuab, et liit ja liikmesriigid tunnustaksid tegelikku või eeldatavat seksuaalset sättumust, sooidentiteeti, soolist eneseväljendust ja sootunnuseid kui eelarvamuste põhjustajaid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegelema vaenukõne, vaenukuritegude ja vägivallaga, mis on ajendatud seksuaalsest sättumusest/orientatsioonist, sooidentiteedist, soolisest eneseväljendusest ja sootunnustest, sealhulgas internetis; väljendab heameelt komisjoni algatuse üle laiendada ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 esitatud ELi kuritegude loetelu vaenukõnele ja vaenukuritegudele, mis annab võimaluse kehtestada kõigis ELi liikmesriikides kohaldatavad miinimumreeglid kuritegude ja karistuste määratlemise kohta; rõhutab vajadust tagada, et ELi kriminaalõigus reageeriks vaenukõnele ja vaenukuritegudele jõuliselt; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et komisjoni teatise avaldamisest on möödunud peaaegu kaks aastat ja nõukogu ei ole teinud selles suhtes edusamme, kuigi suutis kiiresti laiendada ELi kuritegude loetelu muudel eesmärkidel; peab sellist tegevusetust vaenukõne ja vaenukuritegude sagenemist arvesse võttes kahetsusväärseks; kordab oma üleskutset nõukogule töötada hoolikalt konsensuse saavutamise nimel, et komisjon saaks algatada menetluse teise etapi;

43. nõuab tungivalt, et komisjon edendaks tööprogrammi, et suurendada teadlikkust ja julgustada seksuaalsest sättumusest/orientatsioonist, sooidentiteedist, soolisest eneseväljendusest ja sootunnustest põhjustatud eelarvamustest tingitud vaenukuritegudest teatamist; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tagaksid politseile ja kohtutäituritele LGBTIQ+ kogukonna liikmete teemadega seotud koolituse, et tagada LGBTIQ+ kogukonna liikmetele parem toetus ning uurida asjakohaselt vaenukuritegude juhtumeid ja nende eest vastutusele võtta;

44. kutsub komisjoni üles uurima ELi õigusraamistikku ja võimalikke viise, mida saaks kasutada, et võidelda ümberpööramistavade vastu ja keelustada need ELi tasandil, ning nõudma, et liikmesriigid keelustaksid seksuaalsest sättumusest/orientatsioonist, sooidentiteedist, soolisest eneseväljendusest ja sootunnustest lähtuvad sättumuse ümberpööramise tavad;

([10]) Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16).

45. väljendab heameelt selle üle, et komisjon, tehes esimese sammu, registreeris ametlikult Euroopa kodanikualgatuse „LGBT+ kogukonna liikmete ümberpööramise toimingute keelamine Euroopa Liidus“, tunnustades nii Euroopa tasandi õiguslikke aluseid selles küsimuses tegutsemiseks; avaldab sellele kodanikualgatusele toetust; palub komisjonil sellega seoses tegutseda ja teha ettepanekud aluslepingutele ja Euroopa kodanikualgatuse määrusele ([11]) tuginevate õigusaktide vastuvõtmiseks;

46. nõuab suguelundite moonutamise, eelkõige intersooliste suguelundite moonutamise ja naiste suguelundite moonutamise keelustamist;

47. kutsub liikmesriike üles jätkama parimate tavade vahetamist intersooliste laste põhiõiguste kaitsmisel;

48. nõuab sunniviisiliste abortide ja sundsteriliseerimise keelustamist; rõhutab LGBTIQ+ kogukonna liikmete enesemääramisõiguse, autonoomia ning füüsilise ja vaimse tervise tähtsust; rõhutab, et Euroopa Parlamendi seisukoht naistevastase vägivalla ja perevägivalla vastast võitlust käsitleva direktiivi ettepaneku suhtes hõlmab naiste ja intersooliste suguelundite moonutamise ning sundsteriliseerimise lisamist ELi kuritegude nimekirja;

49. kutsub liikmesriike üles tunnustama samasooliste paaride abielu ja vanemlust, et nad saaksid kasutada liidu õigusest tulenevaid õigusi, nagu seda nõuab Euroopa Kohus;

50. kutsub liikmesriike üles kehtestama komisjoni toetusel kättesaadavaid õigusakte ja menetlusi soolise võrdõiguslikkuse tunnustamiseks;

51. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama turvalist ja kaasavat keskkonda haridus-, kultuuri-, spordi- ja muudes sektorites;

52. kutsub liikmesriike üles tegema edasisi samme puuetega LGBTIQ+ kogukonna liikmetele võrdsete õiguste tagamisel, kaitstes neid kõigis eluvaldkondades selgesõnaliselt seksuaalse sättumuse ja sooidentiteedi alusel toimuva diskrimineerimise vastu, sealhulgas tööhõive, eluaseme, hariduse, avalike kohtade ja krediidi valdkonnas;

53. kutsub liikmesriike üles rakendama nõukogu soovitusi, mis käsitlevad õpiedu saavutamise teid, ja eelkõige lisama LGBTIQ+ kogukonna liikmete, iseäranis LGBTIQ+ noorte diskrimineerimise vastased meetmed, et tagada turvaline ja kaasav haridus;

54. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid muudaksid LGBTIQ+ laste ja noorte kiusamise ja ahistamise vastased meetmed koolides tõhusamaks ning suurendaksid teadlikkust sellistest juhtumitest; rõhutab, et sellised olukorrad aitavad kaasa sotsiaalse tõrjutuse tekkele;

55. kutsub komisjoni üles laiendama programmi „Erasmus+“ rahastamist teemal „LGBTI-inimeste võrdõiguslikkuse edendamine“, tehes koostöös riiklike ametiasutustega aktiivselt teabevahetusalaseid pingutusi;

56. kutsub ELi üles olema eeskujuks ja võtma juhtrolli LGBTIQ+ õiguste edendamisel kogu maailmas, kooskõlas oma inimõigustealaste suunistega mittediskrimineerimise kohta välistegevuses;

57. kutsub komisjoni üles looma LGBTIQ+ kogukonna liikmete võrdõiguslikkuse eriesindaja ametikohta Euroopa välisteenistuses, et tagada LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 horisontaalne rakendamine välismaal;

58. väljendab muret LGBTIQ+ kogukonna liikmete õiguste olukorra pärast kogu maailmas; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles kasutama arengupoliitikat reformide elluviimise vahendina arengumaades, tegelema tagasilöökidega nende õiguste tunnustamisel ja kaitsmisel ning tagama LGBTIQ+ kogukonna liikmete õigused;

59. kutsub komisjoni üles tagama, et LGBTIQ-inimesi toetatakse eelarve- ja rahastamisvahendite ning laiemate arenguabiprogrammide raames;

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/788 Euroopa kodanikualgatuse kohta (ELT L 130, 17.5.2019, lk 55).

60. kutsub komisjoni üles toetama kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike liidu õigusaktide rakendamisel, sealhulgas LGBTIQ+ kogukonna liikmete õiguste valdkonnas, ning jälgima nende edusamme;

61. kutsub komisjoni üles veelgi parandama võimalusi rahastuse ümberjaotamiseks ja tagama paindliku rahastamise, et anda väikestele, rohujuure tasandi inimõiguste kaitsjatele ja muudele kodanikuühiskonna osalejatele, kes tegelevad LGBTIQ+ kogukonna liikmete õiguste edendamisega, juurdepääs sellisele rahastamisele kooskõlas ELi õigusega nii liidus kui ka kolmandates riikides;

62. kutsub komisjoni üles veelgi parandama oma teavet LGBTIQ+ kogukonna liikmete võrdõiguslikkuse edendamise rahastamisvõimaluste kohta, eriti liikmesriikides, kus võrdõiguslikkus on saanud tagasilööke;

63. kutsub komisjoni üles tagama, et liikmesriigid haldaksid ELi vahendeid kooskõlas hartaga, sealhulgas õigusega mittediskrimineerimisele, nagu nõuab ühissätete määruse kohane horisontaalne eeltingimus ([12]); rõhutab, et komisjon ei saa hüvitada kulusid enne, kui kohaldatavad eeltingimused on täidetud;

64. nõuab, et EL jätkaks võitlust LGBTIQ+ inimõiguste kaitsjate häbimärgistamise ja ahistamise vastu ning kaitseks kolmandate riikide inimõiguste kaitsjaid; nõuab tungivalt, et EL laiendaks selliseid mehhanisme inimõiguste kaitsjatele ELis, et kaitsta LGBTIQ+ kogukonna liikmete inimõiguste kaitsjaid liikmesriikides.

65. nõuab tungivalt, et EL laiendaks sellist kaitset inimõiguste kaitsjatele ELi liikmesriikides;

66. kutsub komisjoni üles tõhustama andmete kogumist seksuaalse sättumuse/orientatsiooni, sooidentiteedi, soolise eneseväljenduse ja sootunnuste alusel toimuva diskrimineerimise kohta ja kasutama neid andmeid LGBTIQ+ kogukonna liikmete jaoks kohandatud kaasava avaliku poliitika kujundamisel ning toetama liikmesriike nende andmete kasutamisel;

67. kutsub kõiki liikmesriike üles ise hindama oma edusamme LGBTIQ strateegia rakendamisel ning jagama oma tulemusi komisjoni ja Euroopa Parlamendiga;

68. kutsub kõiki liikmesriike üles võtma vastu riiklikud LGBTIQ+ tegevuskavad ja strateegiad kuni 2025. aastani;

69. kutsub komisjoni üles koostama uut LGBTIQ+ kogukonna liikmete võrdõiguslikkuse strateegiat aastateks 2025–2030, mis põhineks kindlatel kohustustel ning kajastaks hartat, Euroopa Parlamendi, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja LGBTIQ+ kogukonna liikmete üleskutseid ja ootusi Euroopas ning kogu maailmas; palub komisjonil anda enne 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimisi teada järgmise, aastateks 2025–2030 kavandatava LGBTIQ+ kogukonna liikmete võrdõiguslikkuse strateegia valmimise tähtaeg;

70. kutsub komisjoni üles tagama, et järgmine LGBTIQ kogukonna liikmete võrdõiguslikkuse strateegia põhineks tugevamal instrumendil, millega kaasnevad eesmärgipärane rakenduskava, tugev süvalaiendamisstruktuur, mis tagab LGBTIQ+-inimeste õiguste süvalaiendamise kõigisse ELi poliitikavaldkondadesse, sealhulgas kõigisse seksuaalse sättumuse, sooidentiteedi, soolise eneseväljenduse ja sootunnuste alustesse, ning ressursside eraldamine; lisama ajakava ja vaheeesmärgid, tagades seire, hindamise, aruandekohustuse ja õppimise protsessid, sealhulgas LGBTIQ+ organisatsioonidega konsulteerimise; kutsub lisaks komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu kaitsetus olukorras olevatele rühmadele, nagu LGBTIQ+ lapsed ja noored;

71. kutsub komisjoni üles looma järgmisel ametiajal võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse voliniku vastutusala;

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

72. julgustab looma komisjonis LGBTIQ+ õiguste koordinaatori ametikohta;

°
° °

73. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide ja ELi kandidaatriikide valitsustele ja parlamentidele ning nende riikide piirkondliku tasandi parlamentidele ja kohalikele ametiasutustele.